

Návrh pravidel debaty Karl Popper

Návrh pravidel soutěžní debaty formátu „Karl Popper“ pro debaty otevřeného turnaje Debatního poháru ve dnech 28.–30. 11. 2025

1. ÚVODNÍ USTANOVENÍ

1.1 CÍLE A ZÁSADY DEBATNÍHO PROGRAMU

Cílem debatního programu je přitažlivým způsobem napomáhat rozvoji dovedností, schopností a znalostí účastníků. Soutěžní debata má vyváženou měrou vzdělávat, formovat, ale také obsahovat sportovního ducha a společenské aspekty. Upřednostňování jednoho či několika těchto požadavků na úkor jiných znamená nepochopení základních principů soutěžní debaty. Nicméně z hlediska věku účastníků je nutno stránku formativní považovat za klíčovou, neboť dochází k utváření životních postojů. Z tohoto důvodu se účastníci zavazují, že:

- a. budou zachovávat zásady fair play, slušného chování a rytířství v tom nejlepším smyslu slova,
- b. vědomě nepoužijí nepravdivou informaci,
- c. jsou ochotni debatovat na dané teze.

Rozhodčí a trenéři jednotlivých týmů se zavazují, že budou postupovat ve stejném duchu a v souladu s ním debaty připravovat a hodnotit.

1.2 STRUKTURA SOUTĚŽNÍCH DOKUMENTŮ

Těmito pravidly se řídí debaty formátu „Karl Popper“ soutěží Debatního programu Karla Poppera (KPDP), které pořádá Asociace debatních klubů, z.s. (dále jen „ADK“). Všichni účastníci soutěží se řídí Etickým kodexem účastníků soutěží.

Organizace soutěží se řídí Soutěžním řádem. Akreditace rozhodčích se řídí Akreditačním řádem.

Soutěžní dokumenty jsou platné vždy pro celou debatní sezónu a smí být měněny jen po skončení sezóny a před prvním turnajem nové sezóny. O změně soutěžních dokumentů rozhoduje Ředitelství soutěží.

2. DEBATA FORMÁTU KARL POPPER

2.1 TEZE

Teze debaty je tvrzení, které je formulováno dostatečně jasně a kontroverzně, aby se s ním dalo rozumně souhlasit i nesouhlasit. Teze má být formulována tak, aby jasně vymezila obsah debaty a aby se z ní dala odhadnout stanoviska obou týmů.

Tezí může být zejména:

- a. tvrzení určité sporné skutečnosti (teze faktická, např. “Evropská unie se do 25 let rozpadne.”, “Vývoj v Číně spěje k revoluci.”),
- b. návrh určitého opatření, akce nebo postupu (teze návrhová, např. “Marihuana by měla být legalizována.”, “Měli bychom podporovat rozvoj jaderné energetiky.”),
- c. hodnocení určité skutečnosti nebo činnosti, nebo srovnání určitých činností nebo skutečností (hodnotová teze, např. “Tělesné tresty jsou neospravedlnitelné.”, “Ekonomické sankce přináší více škody než užitku.”, “Ochrana životního prostředí je důležitější než ekonomický rozvoj.”),
- d. hodnocení určité skutečnosti nebo činnosti, nebo srovnání určitých činností nebo skutečností z pohledu konkrétního aktéra – např.: osoby, skupiny, organizace, státu apod. (teze aktérová, např.: „Jako rodiče bychom neměli vstupovat do rozhodnutí, jaký obor chce naše dítě studovat.“, „Z pohledu Číny bylo prospěšné, že se Donald Trump stal americkým prezidentem v roce 2024.”)

2.2 ROLE TÝMŮ

Debaty se účastní dva týmy (strany). Tým afirmativní obhájí přijatelnost teze. Tým negativní problematizuje přijatelnost obhajoby afirmativního týmu, toho dosahuje jednak problematizací afirmace teze, jednak negací teze.

2.3 SLOŽENÍ TÝMŮ

Každý tým má nejméně tři členy, z nichž právě tři se aktivně účastní debaty. Jména a pořadí tří aktivních debatérů oznámí tým před začátkem debaty. Toto rozložení nelze po začátku debaty změnit. Výjimkou jsou pravidla pro řešení výpadku internetového připojení při online debatě (čl. 3.7.5 Soutěžního řádu).

2.4 ROZHODČÍ

Debatu rozhoduje a vítěze debaty určuje rozhodčí nebo panel rozhodčích. Rozhodčí posuzují debatu nezávisle a nestranně.

Nestrannosti rozhodčího překáží zejména:

- a. je-li koučem jednoho z debatujících týmů, nebo se s jedním z debatujících týmů na debatu připravoval, nebo
- b. je-li s některým z debatérů v blízkém vztahu.

Rozhodčí nevstupuje do debaty s výjimkou zabránění fyzickému násilí, nebo nápravy zjevného porušení pravidel, kterou je třeba zjednat okamžitě (např. porušení pořadí projevů mluvčích, hrubé vyrušování).

2.5 ETIKA DEBATOVÁNÍ

Dojde-li v průběhu debaty k hrubému porušení Etického kodexu účastníků soutěží, může předseda panelu po poradě s členy panelu debatu ukončit. Tým, který Etický kodex porušil, prohraje debatu kontumačně.

3. PRAVIDLA DEBATY

3.1 PRŮBĚH DEBATY A ROLE JEDNOTLIVÝCH MLUVČÍCH

3.1.1 PRVNÍ AFIRMATIVNÍ (A1)

- Debatu zahajuje první mluvčí afirmativní strany (A1). Jeho právem je interpretovat tezi.
- A1 přednese argumentaci na obhajobu přijatelnosti teze (afirmaci teze).
- Po ukončení řeči odpoví A1 na otázky, které mu klade třetí mluvčí negativní strany.

3.1.2 PRVNÍ NEGATIVNÍ (N1)

- První mluvčí negativní strany (N1) přijme interpretaci teze. Má-li však za to, že interpretace je v rozporu s pravidly, vysvětlí, proč interpretace podmínky pravidel neplní, a nabídne opravenou interpretaci.
- Nevyužil-li A1 právo interpretovat tezi, může N1 nabídnout interpretaci vlastní.
- N1 problematizuje afirmaci teze.
- N1 přednese argumentaci na obhajobu nepřijatelnosti teze (negaci teze).
- Po ukončení řeči odpoví N1 na otázky, které mu klade třetí mluvčí afirmativní strany.

3.1.3 DRUHÝ AFIRMATIVNÍ (A2)

- Byl-li veden spor o interpretaci, může se A2 ke sporu vyjádřit. Nepřijme-li opravenou interpretaci, může jediné hájit původní interpretaci představenou A1.
- Představil-li interpretaci teze až N1, A2 ji přijme. Má-li však za to, že interpretace je v rozporu s pravidly, vysvětlí, proč interpretace podmínky pravidel neplní, a nabídne opravenou interpretaci.
- A2 rehabilituje afirmaci teze, tj. hájí ji po její problematizaci negativní stranou.
- A2 problematizuje negaci teze.
- Po ukončení řeči odpoví A2 na otázky, které mu klade první mluvčí negativní strany.

3.1.4 DRUHÝ NEGATIVNÍ (N2)

- N2 problematizuje rehabilitaci afirmace teze.
- N2 rehabilituje negaci teze, tj. hájí ji po její problematizaci afirmativní stranou.
- Po ukončení řeči odpoví N2 na otázky, které mu klade první mluvčí afirmativní strany.

3.1.5 TŘETÍ AFIRMATIVNÍ (A3)

- A3 problematizuje rehabilitaci negace teze.
- A3 porovná dopady argumentace obou stran.
- A3 porovná míru dosažení cílů oběma týmy. Snaží se přesvědčit rozhodčího, že afirmativní strana svůj cíl splnila lépe, tedy dokázala prostřednictvím své argumentace přijatelnost teze obhájit a negativní strana nedokázala obhájit nepřijatelnost teze.

3.1.6 TŘETÍ NEGATIVNÍ (N3)

- N3 porovná dopady argumentace obou stran.
- N3 porovná míru dosažení cílů oběma týmy. Snaží se přesvědčit rozhodčího, že negativní strana svůj cíl splnila lépe, tedy dokázala prostřednictvím své problematizace zpochybnit přijatelnost obhajoby afirmativního týmu.

3.2 ČASOVÉ LIMITY

Každé řeči je vyhrazeno 6 minut. Dotazování trvá 3 minuty.

Pokračuje-li mluvčí v projevu po uplynutí časového limitu, nebude obsah toho, co řekl po limitu, s výjimkou dokončení myšlenky, brán rozhodčím v potaz.

V průběhu debaty má každý tým právo vybrat si 5 minut na přípravu. Čas na přípravu si týmy vybírají před projevy svých mluvčích, popř. rovněž před zahájením dotazování některým ze svých mluvčích.

3.3 KOMUNIKACE BĚHEM DEBATY

Debatéři jednoho týmu spolu mohou hovořit pouze během času na přípravu kteréhokoli týmu. V průběhu jednotlivých řečí a dotazování spolu nehovoří.

Jakákoliv komunikace mezi týmem a právě hovořícím řečníkem je nepřipustná. Jakákoliv komunikace kouče, nedebatujícího náhradníka nebo publika s týmem je během debaty nepřipustná.

Zastává-li kouč nebo nedebatující náhradník funkci časoměřiče, smí dávat pouze standardní signály časoměřiče.

3.4 DEBATOVÁNÍ V TÝMECH

Přestože role jednotlivých mluvčích v týmu je odlišná, musí jednotliví mluvčí obhajovat a rozvíjet argumentaci svého týmu a na podporu své strany v debatě vystupovat jednotně.

Za zjevně slabou budou rozhodčí považovat argumentaci, v níž si zásadně odporují jednotliví mluvčí téhož týmu. Protistraně pak k problematizaci takové argumentace postačí na tuto chybu poukázat.

3.5 INTERPRETACE

Účelem interpretace je vysvětlit, jak afirmativní strana tezi rozumí a o čem hodlá debatovat. Součástí interpretace může být:

- a. vymezení pojmů v tezi,
- b. rámec – kontext, v němž se debata odehrává, a
- c. v případě návrhové teze také model – specifikace navrhovaného opatření.

Je právem afirmativní strany interpretovat tezi jakýmkoliv způsobem za předpokladu, že:

- a. interpretace se nevzdaluje prostému významu teze,

- b. nedojde k účelovému pozměňování významů slov,
- c. je i jinak "rozumná".

Otázku, zda se interpretace vzdaluje prostému významu teze, rozhodčí posoudí z pohledu průměrného, inteligentního člověka.

Interpretace není rozumná, jestliže výrazně zužuje prostor pro argumentaci protistrany nebo ji staví do těžce obhajitelné pozice.

Spor o interpretaci posuzuje rozhodčí jen tehdy, je-li interpretace napadena postupem podle bodu 3.1.2 nebo 3.1.3. Nevysvětlí-li protistrana, v čem spočívá nesprávnost interpretace nebo nenabídne-li interpretaci opravenou, popř. je-li interpretace napadena opožděně, rozhodčí ke sporu o interpretaci nepřihlíží.

3.6 POVINNOSTI TÝMŮ

Povinností afirmativní strany je pomocí argumentů obhajovat přijatelnost teze. Povinností negativní strany je pomocí argumentů obhajovat nepřijatelnost teze.

Rozhodčí nepřikládají váhu argumentaci zjevně nepravdivé nebo irelevantní.

Oba týmy jsou povinny dovozovat dopad své argumentace na přijatelnost teze. U tezí návrhových a hodnotových je součástí tohoto dopadu uvedení obecně akceptovatelné hodnoty, popř. více takových hodnot, k jejichž dosažení argumentace týmu přispěje, nebo mu naopak brání. Argumentům, u nichž není z argumentace týmu zřejmý dopad na přijatelnost teze, nepřikládají rozhodčí váhu.

3.7 DOKAZOVÁNÍ

Debatování je výlučně řečnickou prezentací. K fyzickým, obrazovým, apod. důkazům, které debatér předvede nebo ukáže se nepřihlíží.

Debatéři musí být schopni předložit zdroje důkazů, které na podporu svých tvrzení citují. To neplatí u skutečností obecně známých. Zda jde o obecně známou skutečnost, posoudí rozhodčí s ohledem na všeobecný přehled středoškolsky vzdělané osoby.

Rozhodčí si může ihned po skončení debaty vyžádat přednesený důkaz, který mu může být předložen i v elektronické podobě. Vyžádání předneseného důkazu může rozhodčím ihned po skončení debaty navrhnout i protistrana. Nejde-li o důkaz obecně známé skutečnosti nebo důkaz zjevně pravdivý, rozhodčí návrhu vyhoví.

3.8 VÍTĚZSTVÍ V DEBATĚ

V debatě vítězí tým afirmativní, jestliže je jeho argumentace obhajující přijatelnost debatované teze přesvědčivější než problematizace přijatelnosti obhajoby. V debatě vítězí tým negativní, jestliže je jeho argumentace problematizující přijatelnost obhajoby přesvědčivější než obhajoba přijatelnosti teze.

Negativní tým nemusí nezbytně problematizovat všechny body obhajoby přijatelnosti teze. K vítězství v debatě mu stačí, přesvědčí-li, že afirmace teze nemá dopad na přijatelnost teze (tzn., že její přijatelnost nepodporuje), popř. že tento dopad je negativní (tzn., že její přijatelnost ve skutečnosti popírá). Stejně tak mu k vítězství stačí obhájit nepřijatelnost teze.

Negativní tým může zvítězit v debatě i přes to, že neobhájl nepřijatelnost teze, pokud i tak přesvědčivěji problematizoval přijatelnost obhajoby.

Při určování vítěze debaty rozhodčí vychází z porovnání dopadů argumentace obou týmů a přihlíží k přesvědčivosti argumentů v debatě přednesených. Argumentaci týmů hodnotí z pozice průměrného, inteligentního člověka, bez ohledu na své názory na debatovanou problematiku a na specifické znalosti, jimiž disponuje. Přesvědčivost argumentace posoudí s ohledem na kritéria uvedená v části 4.1.

3.10 DOTAZOVÁNÍ

Účelem dotazování je:

- a. objasnit řeč předchozího řečníka,
- b. připravit prostor pro argumentaci vlastní strany,
- c. odhalit a ukázat slabiny argumentace protistrany.

Tazatel se ptá, tázaný odpovídá. Otázky a odpovědi musí být stručné a jasné. Tazatel se smí ptát na cokoli, prokáže-li se v dalším průběhu debaty spojitost s tezí. Odpovídající smí odmítnout odpověď na osobní otázku. Tazatel smí tázaného přerušit, pokud zjevně nemluví k věci.

4. HODNOCENÍ DEBATY

4.1 OBSAH

Obsahem se rozumí použitá argumentace bez ohledu na kvalitu přednesu a podání. V kategorii obsahu rozhodčí hodnotí zejména:

- a. kvalitu, hloubku a logickou správnost analýzy problémů, které s tezí souvisí, tj. zda mluvčí správně identifikují, chápou a vysvětlují podstatu těchto problémů,
- b. relevanci argumentů ve vztahu k tezi, tj. do jaké míry přednesená argumentace (ne)přijatelnost teze obhajuje, popř. její obhajobu problematizuje, a zda je z řeči zřejmý dopad argumentace na obhajobu přijatelnosti teze,
- c. kvalitu a úroveň dokazování, tj. zda a do jaké míry přednesené důkazy podporují argumentaci týmu, zda pocházejí z věrohodných zdrojů a zda mluvčí jejich obsah a význam chápe a je schopen je vysvětlit,

- d. kvalitu vyvozování dopadů a jejich provázanost s argumentací, tj. zda mluvčí uvádí a vysvětluje dopady.

4.2 FORMA

V kategorii formy rozhodčí zejména hodnotí:

- a. styl – výběr vhodných jazykových prostředků (bohatost slovní zásoby, spisovnost, schopnost formulace myšlenek, kompozice projevu, užívání řečnických figur apod.),
- b. způsob přednesu – zde jde jednak o zvukovou stránku jazyka (artikulaci, intonaci, frázování, tempo), jednak o prostředky mimojazykové komunikace (mimiku, gesta, postoj, kontakt s publikem),
- c. plynulost a řečnickou přesvědčivost projevu – tzn., zda má řeč vhodný a poutavý úvod a závěr, zda dokáže zaujmout (např. také svou pohotovostí či vtípem) a upozornit posluchače na klíčové body projevu, zda jde skutečně o přednes a nikoli o předčítání projevu, a také nakolik je řečník schopen eliminovat ve svém projevu nudné fráze a formalismy.

Debatéři si v průběhu debaty vykaží.

4.3 STRATEGIE

V kategorii strategie se zejména hodnotí:

- a. zda mluvčí plní svoji úlohu v debatě,
- b. konzistence argumentace a to jak v rámci jednoho projevu, tak mezi projevy jednotlivých mluvčích téhož týmu; tj. zda se jednotlivé argumenty a projev navzájem podporují a doplňují, nebo zda si protirečí,
- c. zda mluvčí sledují projevy svých kolegů a oponentů a ve svých řečech reagují na podstatné body argumentace předřečníků, zda používají informace získané během dotazování,
- d. struktura projevu mluvčího, tj. zda je řeč členěna na jednotlivé body, které na sebe logicky navazují,
- e. rozvržení času, tj. zda mluvčí naplní časový limit a zda jej nepřekročí (tolerance +/- 30 sekund), dále zda věnuje jednotlivým argumentům čas, který odpovídá jejich relevanci pro obhajobu (ne)přijatelnosti teze.

4.4 BODOVÉ HODNOCENÍ

Bodové hodnocení slouží jako dodatečné kritérium hodnocení debaty. Není faktorem, který by rozhodoval o vítězství v debatě; vítězství v debatě může rozhodčí přisoudit i týmu, jemuž přidělil nižší počet bodů (tzv. „low point win“).

Zásadně nepřípustné je hodnocení výkonu debatéra méně než 50 nebo více než 100 body (v součtu kategorií obsahu, strategie a formy). Průměrný debatér obdrží 75 bodů.

Za dotazování může rozhodčí debatérovi přičíst nebo odečíst od hodnocení jeho řeči až 5 bodů. Úpravou zohlední, jak se debatérův výkon v dotazování odlišuje od jeho výkonu v řeči (mají-li otázky nebo odpovědi stejnou úroveň jako řeč, nebude rozhodčí hodnocení upravovat). U prvních mluvčích se provádí jen jedna úprava s ohledem na výkon mluvčího v obou dotazováních.

Při bodovém hodnocení vycházejí rozhodčí z bodovací tabulky, která je přílohou pravidel. Přitom dbají, aby obdobné výkony hodnotili obdobným počtem bodů, a přihlížejí rovněž ke standardu ostatních rozhodčích. Cílem je, aby debatér obdržel za obdobný výkon od kteréhokoli rozhodčího obdobný počet bodů.

4.5 ROZBOR DEBATY

Rozhodčí po skončení debaty na základě svých záznamů zdůvodní, kdo a proč debatu vyhrál. Zdůvodnění má být stručné, jasné a přesvědčivé, založené na rozboru argumentace, která v debatě zazněla.

Součástí odůvodnění je rovněž zhodnocení debaty včetně rad pro debatéry, jak se vyvarovat chyb, kterých se v debatě dopustili, a jak dále zlepšit své dovednosti. Rozhodčí dbají, aby zpětná vazba byla povzbudivá.

Všichni rozhodčí si povinně vedou poznámky o průběhu debaty.

Slovníček pojmů

Nový pojem	Současný pojem	Poznámka
Přijatelnost teze	Platnost teze / obhajoba teze	V debatě není možné prokázat platnost teze, protože to neodpovídá formální logice (teze je platná, pokud jsme ji formálně dokázali = je vždy pravdivá). V debatě se obvykle bavíme o budoucím vývoji nebo morálních soudech, které formálně dokazovat nejde. Můžeme být maximálně přesvědčivější při obhajobě jejich přijatelnosti.
Problematizace přijatelnosti obhajoby / Argumentace problematizující přijatelnost obhajoby	Vyvracení	Úplně správně by to mělo být <i>problematizace přijatelnosti obhajoby přijatelnosti teze</i> , ale to by nešlo pravidla vůbec číst. Protože zavádíme konstruktivní negaci, dělíme <i>problematizaci přijatelnosti obhajoby</i> na dvě části <i>problematizaci afirmace teze</i> a <i>negaci teze</i> .
Afirmace teze / Obhajoba přijatelnosti teze / Argumentace obhajující přijatelnost teze	Afirmativní konstruktivní linie	
Negace teze / Obhajoba nepřijatelnosti teze / Argumentace obhajující nepřijatelnost teze	Negativní konstruktivní linie	
Interpretace	Definice	Zahrnuje současnou definici, rámec a model. V současnosti pojem definice zahrnuje rámec a model taky, ale samotný pojem je matoucí. Pojem interpretace dává jasně na vědomí, že rámec a model jsou jeho součástí.
Vymezení pojmů	Definice	Ta část současné definice, která čistě vysvětlovala jednotlivá slova v tezi.
Rámec	N/A	Dosud jsme neoficiálně používali pojmy framing nebo rámcování.
Model	N/A	Dosud jsme v pravidlech nepoužívali.
Nepřijatelnost teze	N/A	Náš pojem by asi byla neplatnost teze, ale v původních pravidlech se nevyskytuje.

Problematizace afirmace teze	Vyvracení afirmativní konstruktivní linie	
Problematizace negace teze	Vyvracení negativní konstruktivní linie	
Obhajoba afirmace teze po její problematizaci	Rehabilitace afirmativní konstruktivní linie	
Obhajoba negace teze po její problematizaci	Rehabilitace negativní konstruktivní linie	
Problematizace rehabilitace afirmace teze	N/A	Tenhle pojem nám chyběl, ale jedná se o činnost N2.
Problematizace rehabilitace negace teze	N/A	To stejné, ale naopak.
Porovnání dopadů argumentace		Zavádíme nově
Porovnání míry dosažení cílů obou týmů	Označení a analýza klíčových sporů v debatě	
Přesvědčit	Prokázat	
Dotazování	Křížový výslech	